Масква ўратавала Лукашэнку (стар. 2)
Заходняя пэрэсы пра сітуацыю ў Беларусі (стар. 3)

Год заснавання 1902
Выходзіць з 1990
Галоўны рэдактар Ігар Гарэмнік
Заснавальнік і выдавец Павел Жук
Наклад 44.150
Адрас рэдакцыі:
220068, Мінск, вул. Іванаўская, 56
Тэл./факс 2 362 441

26 лістапада 1996 г. № 90 Кошт свабодны

Рыхтуецца даклад у Еўрапарламент

Парыжчанатыйная асамблея, якая аб'ядноўвае 40 краін (сярод якіх ЗША, Канада, Турцыя) заклікала не прызнаваць выбары беларускага рэферэндуму.

Падставай для такой заявы стаў парушэнне Канстытуцыі і законаў пры падрыхтоўцы і дэтэрміноным правядэнні плебісцыта. Асамблея, як і іншыя ўплывовыя міжнародныя арганізацыі, не нарэшце ўзяла пазіцыю, якую ўжо, мабыць, пасмяротна, кіраўніцтва Беларусі, сабраўшы ўсіх, хто ўзрабіў Парламенцкую асамблею Савета Еўропы, АБСЕ і іншыя аўтарытэтныя структуры.

Як паведамляе ў Цэнтрыфармацыі, заснаванасьвяраецца толькі 50 назіральнікаў, якія прадстаўляюць грамадзкія арганізацыі (Еўрапейскі інстытут па СНД, Брытанскі камітэт Хельсінскай групы, дыяспарныя клубы з Масквы, Камітэт выбарчыкаў у Украіне ды інш.).

22 лістапада ў Мінск прыбыла дэлегацыя Еўрапарламента, каб зрэкамендаваць з канстытуцыйным судасцю і Беларусі і падрэсьвіць беларускіх парламентарыяў, ДЗ неагадае даклад у Еўрапарламент і іншыя ўплывовыя структуры пра разьвіцьцё падзеяў у нашай краіне. Як паведамілі ўдзельнікі дэлегацыі Гербэрт Бэнд з Аўстрыі, падпісанае Пагадненне аб супрацоўніцтве, «далучаецца і партнэрства паміж Еўрапарламентам і нашай краінай будзе заложана ад «дэмакратычнага, парламентарнага разьвіцьця Беларусі». Сп Бэнд падкрэсьліў, што «самацыд і пэрыцыю чарку закранаюць інтарэсы людзей, а не дэкрэты». Дэлегацыя мае намер наладзіць больш шырокія кантакты з парламентам.

Скандальная барацьба прэзыдэнта Лукашэнкі за неабмежаваную ўладу выклікала занепакоенасьць ва ўсім сьвеце. У гэтай дадатковай для Беларусі дэлікатнай сытуацыі ўдзельнікамі больш за 30 краінаў ствараецца розны кшталт сяброў.

Алесь ДАШУНСКІ

Шарэцкі падпісаўся за імпічмент

У суботу, 23 лістапада, старшыня Вярхоўнага Савета Сямён Шарэцкі далучыў свой подпіс да зваротаў 75-ці дэпутатаў, якія ініцыявалі пракацэ імпічмента прэзыдэнта.

У гэтым ён дзеліцца прэсай у парламенце прэс-канферэнцыю. Сямён Шарэцкі заявіў, што у Беларусі «дзе заходзіцца ўмацаваньне ўладнай вертыкалі, ствараецца ўзорнае ўладнае ўсіх ніцыяльнасьцяў

Москва спала Лукашенко

Но станет ли «большой победой российской политики» установление диктатуры в Беларуси?

Чего греха таить: хотя принцип «Вот приедет барин — барин нас рассудит» и унизителен для суверенного государства, многие воспринимали приехавших в Минск российских руководителей не социальным на земле болоте. Однако после их посещения ситуация мало в чем изменилась.

Четыре последнее большинство будут иметь представители президента. Это «собранные» должны будут принять новую конституцию на основе проекта, «получившего большинство голосов в российско-канском референдуме; какой проект получит большинство и установит беспредел исполнительной власти — предсказать нетрудно. Ратификация такого документа стала бы безоговорочной капитуляцией Верховного Совета.

Именно таким образом и рассчитывали соглашение многие депутаты, выступавшие на сессии 22 ноября. Так, А.Ермошина обращалась к Лукашенко, заявив: «*Ваша политика переговорщика все положительно. Что вы сделали в Москве*». Лебедько подчеркнул, что референдум проходит «*в острой ситуации антиконституции*», и назвал попытку легитимизировать результаты этого референдума «*преступлением*». А.Шимов обратился к Шарецкому с вопросом: «*Зачем было подписывать меморандум, зачем, в конце концов, что, чтобы подписывать соглашение с фашистом?*». О.Абрамова отметила, что на каких проблемах этим соглашением не решаются, а только отвлекают внимание. Но, по-видимому, *разница, что кому будут рубить хвост не сразу, а по частям*».

Председатель Объединенной гражданской партии С.Богданевич изложил позицию фракции Гражданское действие: соглашение нижне не является подлинным компромиссом. Часть его, по-прежнему, противоречит законодательству Беларуси. С.Богданевич заявил: «*Соглашение нарушено вместо элемент легитимности в процессе проведения референдума, и результаты фактово введенного президентом чрезвычайного положения: проблема по отношению к Центральной избирком и его председателю, угрозами при гражданин на ноги и распространению информации, на агитацию «за» и «против», в случае создания условия для фальсифицирования результата посредством досрочного голосования, бесконтрольного вброса бюллетеней и т.д.*». По большому счету, такое соглашение — это предательство интересов народа. Реформы мог бы быть проведены, считает фракция «Гражданская инициатива», только в случае отмены антиконституционных норм, собственно Законов о референдуме, предсоставления оппозиции телеи радиоэфира, отказа от предварительных ограничений.

Лидер ПКБ С.Калякин высказал несколько иную точку зрения. Он отметил, что в соглашении говорится о том, что референдум должен проводиться 24 октября — но нет обязательства Верховного Совета принять результаты его итоги. По закону, считает Калякин, референдум должен быть проведен, однако пока суды не проводятся в условиях массовых нарушений законодательства, «*его результаты не могут быть признаны*». Этот день приходится на время, когда Верховный Совет скорее всего, что перешлет Лукашенко начиная в 16.10. В альтернативной форме президент потребовал, чтобы Верховный Совет рассмотрел соглашение в этот же день, примерно в 18.00.

Сами интересное, что постановление, одобряющее соглашение между А.Лукашенко и С.Шарецким, не было принято из-за позиции президентской фракции «Согласие». Причина в том, что постановление было согласовано и принято — но когда дошло дошло до голосований по постановлению в целом, лидер фракции В.Конопелев сделал сообщение по телефону телефону (дело дошло до того, что он вышел с этим телефоном на трибуну, чтобы видеть громкий смех в зале), и регламентерская усмешка А.Лукашенко: «Голосовать!» Не дождавшись голосований по постановлению оно, по-прежнему набирало всего 50 с лишним голосов (для принятия необходимо 100).

С.Шарецкий оставил зал заседаний ради срочного телефонного разговора с Е.Строевым. Замостить председатель Совета Федерации шутливо, в которой глава Верховного Совета покидает сессию ради Е.Строева, что, по-видимому, не стоит. Но, по-видимому, ничтожность парламентского лидера особенной страны, мы-сливальные проблемы Е.Строева — Вернулся С.Шарецкий и весьма бодрым расположением духа.

В 20:45 состоялось второе прощастное президента в парламент. А.Лукашенко заявил, что ему недостаточно простого одобрения Верховного Совета «*для спокойствия в стране*» и ратификации соглашения сразу, без всяких механизмов и изменений. Он предложил — по-мнению на то, что такой порядок противоречит бы и Конституции, и законам, и регламенту Верховного Совета. «*Почему все годы вашего правления там, где вы приходили, вы принимали такие кастратовские?*» — спрашивал у Лукашенко депутат **П.Дрозденко**.

С.Шарецкий, подводя итоги заседания, резюмировал, что «*Верховный Совет фракции «Согласие» не два месяца нас ворошит*». Верховный Совет принял «*по-настоящему*» и «*по-мужски*» заявление о досрочном прекращении.

В подводный день (23 ноября) А.Лукашенко заявил, что восстановит ночной комендантский часы. Такой обязательный указ. Такой обязательный указ. Такой обязательный указ

SVABODA
26 листопада 1998 г., № 90

Заходняя прэса пра сітуацыю ў Беларусі

*«Гісторыя адшчуравацца на Беларусі» — тэзіс загалоўка артыкула ў тыдневіку прэсавага бюро **Financial Times** 20 лістапада якраз пра ўсіх, хто ў Беларусі, ужо ведае, — ідэя, якая ўпершыню часам прыходзіць у галаву кіруючай эліце, — ідэя, якая, на думку **Financial Times**, ніколі, што «вынікі галасавання на рэферэндуме могуць быць падагнаны». «Калі Лукашэнка перамоча, — піша газета, — ён атрымае бязмежныя паўнамоцтвы ад парламэнтаў і Канстытуцыйнага суду, а тэрмін кіраўніка знаходзіцца пад пытаньнем. Гэта — мацаньне кіруючай кнуту і прыцэл». — піша **Financial Times**.*

*Financial Times піша, што «вынікі галасавання на рэферэндуме могуць быць падагнаны». «Калі Лукашэнка перамоча, — піша газета, — ён атрымае бязмежныя паўнамоцтвы ад парламэнтаў і Канстытуцыйнага суду, а тэрмін кіраўніка знаходзіцца пад пытаньнем. Гэта — мацаньне кіруючай кнуту і прыцэл». — піша **Financial Times**.*

Самая папулярная ў Злучаных Штатах газета **USA Today**, якая расьлядоўжавала таксама 9 мо'ч'ч кранках Еўропы, піша, што Лукашэнка сам сябе заганяе ў кут у канфлікт ва ўсіх рофорджуму. Ён «**вельмі зьмяркаецца да Беларусі з заклікам падтрымаць прэзыдэнта, ні слова не сказаўшы пра дэмакратычную практыку ў стаціцы**». На думку аглядальніка газэты М.Камінскага (С.Фрыдмэн), Лукашэнку дагматаг тое, што дэмакратычная аглядзіць пакуль ні на кадзе для крэмь карьмаўтычных відаў. Адна ясная тактыка

Мінск, 17 лістапада 1998 г.

«цвёрдай рукі» абудзіла ад зьмітрадоксу ня толькі і не толькі зьбіваецца, нагадзае газета, што мінаавіта нацыянальныя зяпіы прывяла да зьмены ўладаў у краінах былога Савецкага Саюза.

Самая папулярная ў Злучаных Штатах газета **USA Today**, якая расьлядоўжавала таксама 9 мо'ч'ч кранках Еўропы, піша, што Лукашэнка сам сябе заганяе ў кут у канфлікт ва ўсіх рофорджуму. Ён «**вельмі зьмяркаецца да Беларусі з заклікам падтрымаць прэзыдэнта, ні слова не сказаўшы пра дэмакратычную практыку ў стаціцы**». На думку аглядальніка газэты М.Камінскага (С.Фрыдмэн), Лукашэнку дагматаг тое, што дэмакратычная аглядзіць пакуль ні на кадзе для крэмь карьмаўтычных відаў. Адна ясная тактыка

Мінск, 17 лістапада 1998 г.

*«З Беларусіі — праблемы», канстатуе газета загалоўкам каментарыя. Для ўсяго свету, піша **Financial Times**, было спакусьлівым самазахіхаваньнем, паперсту ж бы не зьвяртаць Беларусь — «найлепш дэфармаваную і самую бедную краіну ў еўрапейскай частцы былой савецкай імперыі — як экзамэнацыйную ўстаўку ў **ліпуна разваду, а ціпльна мо** жуе з фарсам». Газета характарызуе Лукашэнку як «**ніколі більмага, непрадказальнага і бязжалезнага** — прэзыдэнта з выразнымі антызахадзкімі настроямі: «**кроцкі рытарычны зазвы сутпаць пашырэньня НАТО не могуць не выклікаць падтрымкі і спачуваньня сярод расейскага камунізму**» нацыяналістаў. Адна, заключае **Financial Times**, цяперашні кастрыцыйны крызіс у Беларусі вы-клікае ў афрыканай Расіі «пашкі, сьмяцьцы сардэчнага болю», бязмежны вітаратыцьм. Лукашэнкі трэба і нагадзіць Расіі. Лукашэнка рыцыкуе страшнымі ўдарамі Масквы, бо «**зазвы вавеца і ліадуе падарэ Расіі**», піша **Financial Times**. Ён «**Расіі, на думку газэты, сёмна з'яўляецца адзінай сілай, якая мала б эфэктыўна вырашыць на сітуацыю ў Беларусі. Калі ж ёй гэта не ідзе — ад Расіі папросту ажыдзіцца ніцы краіны ратуйны пратаеуа Financial Times**.

*Адна з самых бойных галаваў, **International Herald Tribune**, дае каротку, але красамоўны загалоўак: «Гарэ напружаньне ў Мінску». А французкая **Le Figaro** называе рэзкім Лукашэнка: «Крэт-клоўнскім». Газэта высакае цытуе слова старшыні КС В.Цікіні, які заявіў, што «**У выніку перамог прэзыдэнта 24 лістапада ў цэнтры Еўропы з'явіцца новае Гаіці**». **Le Figaro** адзначае, што такая ацэнка сугадае з мерканьнямі заходніх дыпламатаў.*

*«Малодая беларуская дэмакратыя ў небезпецы, — піша нямецкая газета **Die Welt**, — свабода слова і прэсы падуладнасьці. Дэмакратыры збіваюцца, ацэньвае ўсіх, — ідзе ад імя **Die Welt**, — ня ўсе ўзнёсшы ўгору ў ідэалы дэмакратыі, дэмакратыі, — ня ўсе ім гатовы выкарыстаць усё: любую хлусню і нагаворы, — адзначае газета, спасылаючыся на мерканьне беларускіх аналітыкаў. **Die Welt** падкрэслівае, што Лукашэнка атрымаецца на службу быццам ці, ужгрунце войскі і міліцыі, якія надзвычаць прыкладна 125 тысяч чалавек.*

*Швэйцарская **Neue Zürcher Zeitung** піша: «Самадурства Лукашэнкі перашкаджае ў пагыбліне экзаменны крыж. Ён фанабярыста ставіцца да ўмовы заходняга суседзяў Расіі».*

*Аляксандр Лукашэнка, гэрадзі Беларусі, фанатыка ўтрымаецца ўсіх ўладу ў сваіх рукі, і таму цяжка зразумець, нашто яму яго вольны, ці нават пайнасьцяў, піша **Financial Times**. Ён **The Economist** 16 лістапада. З пытуе гледжаньне заходняга аналітыка нямецкага ўрада і той факт, што дыктатар Лукашэнка тэрыміцца высокі рэйтынг папулярнасьці ў грамадзтве. Стварацца ўражанне, канчае **The Economist**, што беларусы кпіцца да ніякай формы дзяржаўнага ладу — наадзін дэмакратычны дыктатар.*

Аглад замежнай прэсы падрыхтавае **Мандалена НЕЛЬКАЙ, Уладзімір АЛІЙНІК, Мікола ВАЙТОВІЧ**

Запыт Прымакову

Дапутат расейскай Дзярждумы Ізя Панфілава накіравала запыт міністру замежных справаў РФ Яўгэну Прымакову.

Дапутат заверла ўвагу міністра на тое, што ў Беларусі «**адзначаюцца шматлікія факты парушэння правоў прадстаўнікоў расійскай прэсы**», у першую чаргу «карэспандэнта РТР, ОРТ, кампаніі «Россія». Зта Панфілава нагадзала пра нацыс на расійскі СМІ з боку бізнэсоўскіх структур, прыводзіць факты звароты, ярыхтуу і збіваньня журналістаў у час дэманстрацыі і пікетаў. Такія дзеянні беларускіх уладаў «супярэчыць нагадзнасьцям, прынятым нашай Расіяй і Рэспублікай Беларусь». У сувязі з гэтым дапутат Панфілава просіць міністра Прымакова патэлімачыць, яка мера прымае Расія, каб расійскія журналісты магі бесперашкодна выконваць свае прафесійныя абавязкі ў Мінску і тым самым забяспечыць «**праўдзівую інфармацыю Расіі і Беларусі на подыуце і ад'ектыўную інфармацыю**».

Мікола ВАЙТОВІЧ

СВАБОДА

будзе штодня Падпіска прымаецца ня першых 3 месяцы 1997 г. ня ўсіх ядзяленняхі штыбы і Беласядзюрку

Кошт:
1 месяц — 18 тыс.рэб
3 месяцы — 54 тыс.рэб

НАШ ІНДЭКС 63887

Белорусское средневековье

Вопрос «кто виноват?» всегда понятнее и доступнее, чем вопрос «в чем причина?». Особенно большой эффект дает культивирование образа врага в обществе, где господствует утопическая идея. Если люди искренне верят в передовое учение или вождя («батьку»), а жизнь лучше не становится, то значит есть «вредительство», кто-то «мешает». Нельзя же подвергать сомнению само учение или образ вождя.

За недолгую историю нашего независимого существования в формировании образа врага проявили руку целый ряд политиков. Но все это были лишь цветочки. Подлинный расцвет «врагомании» пришел с каком с Лукашенко.

Побежав в свое время кость инквизиции, Беларусь сделала переживает свое средневековье, с его «ведьмами и ведьмами». Белорусское общество оказалось не только готовым, а, каждая пошустрее и народного мстителя, своего Стеньки Разина, готового отстоять за своих подонок всевпрерывно в жизни (чиновники, предпринимателями), забрать у богатых и отдать бедным. Если Шушкевич в свое время в выступлениях по телевизору объяснял обычным население объективными причинами перехода от одной общественной системы к другой, то Лукашенко просто указал пальцем на виновников народных бедствий и сразу стал кумиром.

Борьба с врагами, которых оказалось целые полчища, стала основным направлением политики Лукашенко. Это любимое занятие нашего президента и единственное дело, которое он делает талантливо, с блеском. Глубоко вникать в экономику, внешнюю политику ему трудно, неинтересно и скучно. Лукашенко удалось найти заслепленно представление, что борьба с врагами вполне заменяет функцию, ранее ему занятую президента. Благодаря ей Лукашенко представ в глазах значительной части общества выглядит отважным борцом за народ.

Постоянный поиск врагов помогает отвести внимание от невыполненных обещаний, бездарной экономической политики. Какие же могут быть претензии к президенту, если в стране столько вредителей, которые ему «мешают»? Поскольку количество недругов Лукашенко увеличивается в геометрической прогрессии, то ему гарантирована индустрия за экономической разрухой на несколько лет вперед.

Наличие большого количества врагов и необходимость борьбы с ними является главным аргументом для обоснования установления диктатуры. Для того, чтобы победить противников, президенту нужно всё больше и больше власти. Поддерживая напряженность и постоянно воспроизводя чрезвычайное положение является законодателем для деятельности всех диктаторских режимов.

Накануне референдума Лукашенко последовательно создавал в обществе атмосферу осажденной крепости. Это повышало его шансы на победу. Сам президент, официальной СМИ настойчиво формировали в массовом сознании ситуацию загнанного кута и обложенного со всех сторон главу государства. Главную скорпу играли внешние враги — «Запад» ЦРУ по Итоге», «заговор послов», Совет Европы, зарубежные СМИ, а также российские, создали внешний фронт. На внутреннем фронте действовала «пятая колонна» — политическая оппозиция, в которую входят Верховный Совет, Конституционный суд, почти все партии, «желтая пресса» и т.д. Единственная надежда и опора народного терпеливого — это сам народ, который по доброте душевной всегда на кавет обижанных, тем более страдающих за этот самый народ. Надо сказать, что эта нелепая пропагандистская схема пока срабатывает неплохо. Есть еще один шанс. Социологические опросы показывают, что рейтинг поддержки Лукашенко колеблется и интервале 36—46%. Оставшийся до 50% недобор можно было компенсировать с помощью голосующих за альтернативу кандидатов и фальсификаций. Вся проблема для президентской команды состояла в том, как мобилизовать свои потенциальных сторонников для участия в референдуме. Ведь среди них значительная часть — люди социально и политически пассивные. И они будут готовы прийти на избирательные участки только в случае каких-чрезвычайных обстоятельств. Похоже, Лукашенко это понял. И все делал для того, чтобы искусственно создать в обществе атмосферу чрезвычайщины, «накалить ее до непримиримой конфронтации. Поэтому доклад президента на «всебелорусском собрании» был самым конфронтационным за все время его правления и действительно, все больше отражающих это стоит самый народ. Надо сказать, что эта нелепая пропагандистская схема пока срабатывает неплохо.

Затрымалі ўкраінскіх назіральнікаў

У Брасьле мішэрк хоростка расправілася з міжнародным назіральнікам, які прадстаўляеў нерадыны «Каментар выбарчыньку Украіны».

Украінскі назіральнік Ігорна Радчанку і Алексея Ільчэвых, якіх мэта арганізацыя ЦВК, падазвоны асабіста Д.Ярмоськай, кінулі затрымаўна подрыс таго, як яны выявілі сэлкі ягнерыі ўчастку. Зьнайшлі іх пад абрусам на стале выбарчага ўчастка № 9, яго знаходзіцца і Брасьлі ў сярэдняй школе № 7. Пагрыцінне (крыкам-ды фотаграфавае. Міжнародзі фатаграфавалі, а назіральнікі адвезлі ў Маскоўскі РАУС і ўрэшта. А кані два чэшскі ўкраінскіх паспрабавалі сфатаграфаваць сэлы выдзіцьні, то іх сэлі прымусілі сэлі пакінуць выбарчы ўчастак.

Можа ў Рэспубліцы Беларусь знаходзяцца 19 міжнародных назіральнікі, прадстаўнікоў «Каментар выбарчага Украіны». Па ваеннасьці на ганчарскіх, да і паступіла каля 700 паведамленьні аб парушэньнях выбарчага заканадаўства і закону аб рэфэрэндуме.

Віктар БАЛАДАЧУК

У Гродне выбары адбыліся

У Гродне дабыльбы дэпутатаў Вярхоўнага Саўета правадзіліся ў шасьці акругах.

Згодна з інфармацыяй ЦВК, у большасці галасоў першым месцы ў сваіх акругах заняла Г. Соловіна (АО «Грамадзянскі парадак» — 35%) і Т.Маньчэўская (БНФ — 16%). В.Задарн (БНФ — каля 20%) і А.Кавешка (Рэспубліканская партыя і спэкулянтыцы — 22,4%), А.Іваноў (Беларускіяны — 21,2%) і А.Марэй (Рэспубліканская партыя і спэкулянтыцы — 20,4%); М.Патрэба (Грамадзянскі — 16,9%) і І.Сэлінак (Аграрная партыя — 18,7%), Ю.Абуркін (ПКБ — 14,4%) і Я.Карпальюк (АО «Грамадзянскі парадак» — 13,7%). Яшчэ ў дзіцяй акрузе прыбілася ацэнкуюцца большасьць галасоў на Ігнаціна Ю.Ф. Мальчыка і Г.Гуторнай дзе. Пастаў нарэшце выбраны.

Выборы пасьпяхі адбыліся і Смаргоні, дзе першым быў Вікатар Ігрмадзе — 41,4%) А.Дзергачоў (БНФ — 19,1%). У Лідзе большасьць галасоў атрымала П.Ярошка (ПКБ — 29,2%) С.Судзік (БНФ — 20,6%).

Сергей АСТРАЎЦОЎ

Апошні «Тополь» пакідае Беларусь

Чакаецца, што сёньня, 26 лістапада, з тэрыторыі Беларусі будзе вывезена апошняя ядзерная ракета СС-25 («Тополь»).

Да апошняга часу ў Беларусі заставаліся 18 ядзерных ракетаў. Ядзерныя боезапасы гэтымі ракетамі вывезены ў Расею да канца ліпеня. Адзінаццаць ракетаў не стаўся пазбаўляцца ядзерных зарядаў, чаго ад іх патрабуюць ня толькі Расея, але і Захад. Ракеты, якія ў Беларусі, — гэта ракеты, якія ў Расіі, — гэта ракеты, якія ў Украіне, — гэта ракеты, якія ў Расіі, — гэта ракеты, якія ў Расіі, — гэта ракеты, якія ў Расіі